

Warszawa, dnia 9 lutego 2023 r.

Szanowny Pan

Łukasz Schreiber

Minister - członek Rady Ministrów

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Szanowny Panie Ministrze,

działając w imieniu Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce (AmCham) oraz jej firm członkowskich działających na rzecz rozwoju gospodarki obiegu zamkniętego, której częścią jest efektywny środowiskowo i ekonomicznie, system kaucyjny dla opakowań po napojach, niniejszym apelujemy do Pana Ministra o jak najszybsze skierowanie pod obrady Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz ustawy o odpadach (UC98), stanowiącej ramy prawne dla powstania systemu kaucyjnego w Polsce.

AmCham jest organizacją zrzeszającą przedsiębiorców amerykańskich w naszym kraju, reprezentujących jednocześnie jedną z największych grup inwestorów zagranicznych, którzy stworzyli aktywa w Polsce o wartości 239 mld złotych i kreują 320 tysięcy miejsc pracy. Od ponad 30 lat działamy na rzecz rozwoju wzajemnych relacji gospodarczych, a naszą misją jest poprawa klimatu inwestycyjnego i promocji naszego kraju na rynku amerykańskim.

Pragniemy zauważyć, że dalsza zwłoka w jak najszybszym uchwaleniu rzeczzonej ustawy przesunęła termin utworzenia systemu kaucyjnego i rozpoczęcia faktycznej zbiórki opakowań nim objętych poza rok 2025 r. Stanowi to realne zagrożenie dla wielu firm członkowskich AmCham w realizacji zarówno wymaganych poziomów zbiórki opakowań po napojach jak również wymaganego od roku 2025, 25% poziomu użycia w nowych opakowaniach surowca wtórnego jakim jest recyklat PET. Pragniemy podkreślić, że obecny projekt ustawy powstał w wyniku szerokich konsultacji prowadzonych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska w których branża napojowa brała udział. Projekt ustawy uważamy, za rozsądny kompromis umożliwiający stworzenie w Polsce efektywnego środowiskowo i ekonomicznie systemu kaucyjnego.

Uzasadnienie

Niski poziom recyklingu odpadów opakowaniowych w Polsce

Z raportu Instytutu Ochrony Środowiska - Państwowego Instytutu Badawczego oceniającego efektywność gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi w Polsce wynika, że w 2020 roku tylko 45 proc. odpadów opakowaniowych z systemów gminnych trafiła do recyklingu. Mimo selektywnej zbiórki, mniej niż 29 proc. tworzyw sztucznych, 49 proc. szkła, 54 proc. metali i 60 proc. opakowań papierowych i tekturowych jest wykorzystywana повторно.

Szacuje się, że każdego roku Polacy wyrzucają ponad 3,5 mln ton plastiku i aluminium, w które zapakowane są produkty codziennego użytku, z czego ponad połowa to jednorazowe opakowania po napojach (m.in. butelki PET, szklane oraz puszki). Obecnie częściej trafiają one do odpadów zmieszanych niż do odpowiednich koszy, co w wielu przypadkach przekreśla szansę na ich recykling.

Tymczasem cele postawione przez UE w obszarze odzysku surowców zakładają, że do 2030 r. w każdym państwie członkowskim poddawane recyklingowi ma być już co najmniej 70% odpadów opakowaniowych rocznie.

Powyższe dane wskazują, że potrzebna jest istotna zmiana w gospodarowaniu odpadami w Polsce, zakładająca wprowadzenie skutecznych rozwiązań przyspieszających działanie modelu gospodarki cyrkularnej. Dzięki temu znaczna część odpadów nie będzie trafiała na góry wysypisk czy do spalania, ale do ponownego wykorzystania. Jednym z najefektywniejszych rozwiązań, który sprawdził się w wielu krajach na świecie, jest system kaucyjny.

88% Polaków chce wprowadzenia systemu kaucyjnego

Systemu kaucyjnego wyczekują Polacy, którzy potwierdzili to w badaniu ARC Rynek i Opinia, przeprowadzonym w czerwcu tego roku. Zdecydowanej większości, aż 88 proc. z nich podoba się ten pomysł. Wysokie poparcie dla systemu kaucyjnego ze strony konsumentów – aż 95 proc. - pokazało również badanie przeprowadzone w lipcu 2020 roku przez pracownię Ibris. Już wtedy 86 proc. respondentów przyznało, że powinien on zostać wprowadzony jak najszybciej. Polacy zauważają, że poprzez wprowadzenie systemu kaucyjnego ograniczy się liczbę odpadów opakowaniowych pozostawianych w przestrzeni publicznej, efektem czego będzie mniejsze zanieczyszczenie środowiska. Ponadto, badania pokazują, że system kaucyjny na opakowania po napojach kształtuje postawy Europejczyków, którzy przywiązują większą wagę do segregacji wszystkich odpadów.

Dostęp do polskiego surowca do ponownego przetworzenia i znaczące obniżenie podatku od plastiku dla Polski

Nie ma wątpliwości, że dobrze skonstruowany system kaucyjny przyczyni się do znaczącego podniesienia poziomu zbiórki opakowań i zmniejszenia śladu węglowego całej branży napojowej.

Poza efektami środowiskowymi, system kaucyjny jest narzędziem, które pozwala zapewnić wysokiej jakości surowce do ponownego przetworzenia. W ten sposób Polska zyska pewne źródła dostępu do zasobów, które wykorzystywane w kraju, będą miały istotny wpływ na budowę bezpieczeństwa surowcowego, a także na sam budżet Państwa. Dodatkowy recykling tworzyw sztucznych oznacza obniżenie należności, które Polska ponosi z tytułu podatku od plastiku. Z tytułu niewystarczającego recyklingu plastikowych opakowań polski budżet obciążony został w zeszłym roku tzw. podatkiem od plastiku w wysokości 1,69 mld zł, w bieżącym roku kwota ta ma sięgnąć już 1,75 mld zł. Zakładane dodatkowe 105 tys. ton plastiku poddane recyklingowi to kwota oszczędności ok. 84 mln euro, czyli prawie 400 mln złotych rocznie więcej w polskim budżecie. Ponadto dla gmin, w których funkcjonuje obecnie system zbiórki pojemnikowej, system kaucyjny stanie się wsparciem w osiąganiu celów recyklingowych. Zebrane i poddane recyklingowi opakowania będą doliczane do gminnych poziomów recyklingu.

Na polski rynek rocznie trafia ok. 13 mld sztuk opakowań po napojach, z których powstaje prawie 700 tys. ton odpadów opakowaniowych po napojach, a z nich tylko połowa jest poddawana recyklingowi. System kaucyjny pozwoli odzyskać 90 proc. tych odpadów, co przyniesie nam ok. 610 tys. ton własnych surowców do ponownego przetworzenia lub sprzedaży. System kaucyjny pozwoli podnieść wyniki recyklingowe w przypadku różnych frakcji, takich jak PET, puszka czy szkło.

System kaucyjny kluczowy dla realizacji wymogów dyrektywy Single Use Plastic oraz obowiązków dla gmin

System kaucyjny powinien zapewnić również spełnienie wymogów wynikających z unijnej dyrektywy Single Use Plastic dotyczących poziomów użycia surowców wtórnych (recyklatu) w nowych opakowaniach. Już w roku 2025 każda nowa butelka PET będzie musiała zawierać minimum 25% recyklatu, a od 2030 r. udział surowca wtórnego ma wzrosnąć do 30%. Bez systemu kaucyjnego osiągnięcie wymaganych regulacjami unijnymi poziomów

zbiórki opakowań po napojach oraz dostęp do wytworzonych z nich surowców wtórnych będzie praktycznie niemożliwy.

Co równie istotne, system kaucyjny przyczyni się znacząco do wypełnienia obowiązku ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, nałożony na gminy przez ustawę o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (u.c.p.g.). Odpady opakowaniowe, zebrane w systemie kaucyjnym, wliczone mają bowiem zostać do gminnych sprawozdań zgodnie z art. 9nb u.c.p.g.

W związku z powyższym apelujemy o jak najszybsze przyjęcie legislacji ustanawiającej ramy prawne dla stworzenia w Polsce systemu kaucyjnego, który biorąc pod uwagę konieczność przeprowadzenia złożonych prac przygotowawczych, zostanie uruchomiony najwcześniej za 2 lata. W tym czasie, w zgodności z Ramową Dyrektywą Odpadową, powinny zostać zakończone prace nad reformą ROP w Polsce, co przyczyni się do poprawy zbiórki i zagospodarowania odpadów opakowaniowych innych niż opakowania po napojach.

Efektywny system ROP z systemem kaucyjnym będzie miał wpływ na konkurencyjność polskiej gospodarki, a jego utworzenie należy traktować jako inwestycję w rozwój gospodarczy Polski.

W razie jakichkolwiek pytań, pozostajemy do dyspozycji Pana Ministra. Osobą do kontaktu jest Karol Witaszek, Koordynator ds. prawnych i polityki publicznej AmCham. Dane kontaktowe: karol.witaszek@amcham.pl, nr tel: 690 087 660.

Z wyrazami szacunku

Tony Housh
Przewodniczący Rady Dyrektorów
Amerykańskiej Izby Handlowej w Polsce